

Ishaja vsak četrtik in velja s poštno vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 Din, pol leta 18 Din, četrt leta 8 Din. Izven Jugoslavije 64 Din. Naročnina se pošlje na upravnništvo »Slov. Gospodarja« v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — List se dopušlja do odpovedi. Naročnina se plačuje vnaprej. Tel. interurban 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Posamezna številka stane 1.50 Din.

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravnništvo sprejema naročnine, inserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprte reklamacije so poštne proste. Čekoval račun poštne urada Ljubljana 10.603. Telefon interurban 113.

32. številka.

Maribor, dne 11. avgusta 1927.

61. letnik.

Volitve — velevažna naloga.

Volitve poslancev za narodno skupščino, odnosno pravice za te volitve padajo v dobo velike vročine in največjega dela na kmetih. V tem je razlog, da te volitve v nekaterih krajih še niso vzbudile tistega zanimanja, ki je potrebno in umestno. Ni pa to edini razlog. Pri nekaterih je udomačena tolika nezavednost, da se sploh ne zanimajo za volitve. Smatrajo volitve za zadevo, ki se njih ne tiče.

Volitve so velevažna stvar.

Po demokratičnem načelu je narod država. Država ni nič narodu nadrejenega, ali umetno vcepljenega, ali celo vsiljenega, marveč narod tvori državo. Iz tega načela sledi, da mora narod sam sebe vladati, sam si dajati zakone in sam upravljati javne zadeve.

Najdoslednejše so to demokratično načelo izvajali stari Grki s svojimi malimi državami, ki so obsegale mesto z njegovo okolico. Takšna je n. p. r. bila atenska država. V njej je ljudstvo, in sicer celokupno ljudstvo na posebnem zboru razpravljalo in sklepalo o zakonih ter izbiralo uradnike, in to do najvišjih, ki so vršili upravno oblast.

Dandanašnji so države po svojem obsegu mnogo večje nego so bile stare majhne grške države. Zato ne more vse ljudstvo direktno sodelovati pri zakonodaji in nadzorstvu uprave, marveč mora svojo oblast izvrševati indirektno, t. j. preko svojih zastopnikov, ki si jih je pri volitvah izbralo za svoje poslance. Iz tega sledi za vsakega državljanca velevažen opomin: pazi na volitve! Volitve ustvarjajo poslance, poslanci ustvarjajo zakone, od zakonov pa je odvisno politično, gospodarsko in tudi duševno življenje v državi.

Kdo bi torej bil tako politično zaspan, da bi volitve kratkomalo prespal? Kdo bi mogel biti tako nezaveden, da bi jih popolnoma zanemaril? Kdo bi bil tako politično neizobražen, da bi rekel: »Vseeno mi je, kdo bo izvoljen. Ne briga me, katera stranka bo zmagala«? Kdo bi mogel biti tako brez smisla odgovornosti pred lastno vestjo, da bi na dan volitve vsled oddaljenosti od volišča ali morebitnega slabega vremena, ali iz drugih ničevnih razlogov ostal doma ter ne bi volil?!

Za slovenstvo gre.

Pri volitvah gre za to, koga smatrate za vrednega svojega zaupanja, da more zastopati 40.000 ljudi, na katere pride po našem zakonu eden poslanec. Pri tem ne gre za osebo kandidata, ki bo ali bi rad bil vaš poslanec, marveč gre za stranko, v koje imenu prihaja k vam tak kandidat. Kandidata je treba presojati po stranki, kateri pripada, — stranko pa po načelih, katera izpoveduje.

Stranka, da je vredna vašega zaupanja in njeni kandidati vredni vaših volilnih kroglic, mora imeti v svojem programu slovenstvo kot prvo in najvažnejšo točko. Mi smo Slovenci in zato smemo glasovati samo za stranko, kateri je obstoje, razvoj in napredek slovenskega naroda glavna skrb. To je Slovenska ljudska stranka.

Samostalna demokratska stranka je glasovala za pretrgani, kruti beogradski centralizem, ki smatra slovenski narod samo kot pleme, katero se mora utopiti v jugoslovanstvu. Samostojni kmetijci so po zgledu Judeža Iškarja

jota za ceno, da so jih l. 1921 sprejeli v vlado, s samostalnim demokrati glasovali za brezumni centralizem ter tako prodali slovensko samostojnost. To je nesmrtna krivda obeh liberalnih strank, gosposko-liberalne in kmetijsko-liberalne, krivda, ki jo je slovensko ljudstvo nad obema strankama kaznovalo s politično smrtjo. Kar se je pripravilo pri volitvah l. 1923 in l. 1925, to se bo dovršilo pri volitvah dne 11. septembra t. l.: ti dve stranki bosta obležali mrtvi ob praznih volilnih skrinjicah.

Slovenska ljudska stranka pa ima v svojem programu zapisano kot prvo točko: samoodločbo, samostojnost in samopravo slovenskega naroda. Za to točko se je borila dolga leta, dokler je bila v opoziciji, borila se tudi proti onim slovenskim strankam, ki so se robsko uginjale pretiranemu centralizmu. Za to točko je delala, dokler je letos dva meseca bila na vladi, v kateri je dosegla zakonitev zakonodajne oblasti oblastnih skupščin v Mariboru in v Ljubljani. V tem pravcu bo delovala naprej. V tej smeri bo še treba veliko dela, truda, borbe in napore, da se samoprava slovenskega naroda postavi na trdne zakonite temelje, da se izgradi in razširi. Kdor je Slovenec, bo 11. septembra glasoval za Slovensko ljudsko stranko.

Gre za gospodarsko dobrobit.

Slovenske centralistične stranke so znale slovenskemu ljudstvu in poedinim njegovim stanovom in slojem naglati samo visoke davke. Za vladanja samostalnih demokratov in samostojnih kmetijcev, poznejših Radičevcev, so se v naši državi povečali in povišali vsi davki. Ta bremena so zlasti pritisnila slovensko ljudstvo, iz kojega so izrpal vso gospodarsko moč. Sedanja gospodarska kriza je plod narodnogospodarskega delovanja teh strank. Z isto narodnogospodarsko nesposobnostjo se odlikujejo socialni demokrati ali socialisti, ki so v državopolitičnem oziru vneti centralisti, v gospodarskem oziru pa priporočajo edini lek za vse gospodarske rane: odpravo zasebne lastnine. Vse njihovo delovanje za blagor ljudstva obstoji v hujšanju delavstva in v sejanju nezadovoljnosti pri vseh slojih. Za kaj drugega nimajo ne smisla ne sposobnosti.

Slovenska ljudska stranka ima najpopolnejši gospodarski program med vsemi strankami v državi. Ta program obsega vse sloje, zlasti pa kmeta, obrtnika in delavca. Ta program je preizkušen in potrjen v dolgoletnem delu, s katerim se je naša stranka izkazala kot največja prijateljica vsega delovnega ljudstva. Kako je gospodarska dobrobit ljudstva naša stranka pri srcu, je tudi dokazala s svojim dvomesečnim sodelovanjem v vladi. Čeprav je drž. proračun že bil v finančnem odboru sprejet, kar se tiče davkov in izdatkov, vendar je dosegla, da so se davki vsaj deloma znižali in davščine omilile in zmanjšale, ter cene kmetijskih potrebščin znižale. S tem so odstranjene vsaj najhujše krivice, ki jih je slovensko ljudstvo moralo trpeti vsled krivde samostalne-demokratske in kmetijske stranke. Kdor torej hoče gospodarsko dobrobit slovenskega ljudstva in narodnogospodarski napredek v slovenskem narodu, bo 11. septembra oddal svojo volilno kroglico kandidatu listi Slovenske ljudske stranke.

še v postelji in se je dozdevalo, da spi; ker pa sem bil prepričan, da je zaklenil vrata, predno je legel spat . . .

— No? Ste šli k postelji . . .
— In sem ga budil, toda zastoj . . . Mrtev je bil!
— Več kot gotovo je, da se je nekdo skril v sobi. Čakal je le, da zaspi, potem se je tiho, po prstih bližal postelji in ko je izvršil svoj posel, je lepo, mirno odšel . . .
— Tako mora biti! — Tako mislim tudi jaz . . .
— Vi bi morali tistega človeka videti! — Ne tajite: videli ste ga . . .

— Prosim, vaša milost . . . Ne pravite mi kaj takega . . .
— Vi ste vratar . . . Drugi ga ni mogel spustiti skozi vrata.

— Odpuščanje prosim! Do enajste ure so vrata odprta. Čisto mirno je lahko šel ven.

— Pazite! Prej ste rekli, da je Berenyi zvečer ob desetih stopil v vašo sobico in brez besede prevzel ključ od sobe . . .

— Tako tudi je.

— Potemtakem je bila soba št. 13 pred njegovim prihodom zaprta. Ali ne?

— Naravno.

— Morda bi nam lahko razložili: kako je prišel noter oni tujec, ki se je tu skril?

— Sobarica je v vratih pozabila svoj ključ . . .

Mari, sobarica, trepetaje smrtnobleda vstopi v sobo. Za ves svet ne bi pogledala proti postelji. Gotovo misli, da je vso nesrečo povzročila njena pozabljivost. Redarni kapetan strogo zakriči nad njo:

— Kako se upaš vstopiti?

— Oprostite! Neki gospod stoji zunaj in vpraša: ali sme vstopiti?

— Kdo je tisti gospod? Kako se zove?

— Joj, prosim! Ne kričite tako nad menoj! — Mihael Tuzar se imenuje . . .

— Ah, Tuzar? — Ravno prav! — Pustite ga noter!

II.

Tuzar se loti dela.

Naslednji trenutek se pojavi na pozorišču drame Mihael Tuzar, slavni izsledovalec državnega redarstva. Mož

Za krščanstvo gre.

Ker imamo v svojem programu krščanska načela, zato nas liberalci — gosposki, kmetijski in delavski — psujejo kot klerikalce. Pred leti je to strašilo še kaj zalego pri ljudeh malega duha in plahega srca. Sedaj pa je vsepovsodi zmagovalo pametno spoznanje, da je klerikalizem kakor vsak strah na sredi votel, okoli pa ga nič ni. Vsi razumni ljudje so spoznali, da gre za obrambo verskih naših svetinj v javnem življenju: za krščansko šolo, za neločljivost zakonske zveze med katoličani in za svobodo katoliške cerkve v državi. Vsak zvest in dosleden kristjan bo rekel: obramba verskih svetinj in pravic katoliške cerkve je pravo, pošteno in dosledno krščanstvo. Liberalci, naprednjaki in svobodomislec pa pravi: V javnem življenju hočemo mi komandirati. Krščanstvo naj ostane v cerkvah, ako sili v javno življenje, ni več krščanstvo, marveč je klerikalizem.

Tako hočejo liberalci in socialni demokrati predpisovati, kaj je krščanstvo in kaj ni. Ti takozvani svobodomislec so tako predrzni, da se stavijo nad duhovnike, nad škofe in nad papeža ter se trkajo na svoja prsa in svojo slabo vest, češ: Kaj vedo škofje in kaj rimski papež o pravem krščanstvu, to znamo mi liberalci in socialni demokrati.

Ali ni to skrajno predrzno in nespametno? K sreči je krščansko ljudstvo spregledalo in prepoznalo to liberalno in socialdemokratsko igro, ki je preračunjena na to, da — zvali nerazsodne kaline na svobodomiselnih in naprednjaških limanice, kratko povedano: da s prevaro pridobi volilne kroglice za liberalne in socialistične volilne skrinjice. S klerikalizmom hočejo zadeti in ubiti krščanstvo v življenju poedincev in vsega slovenskega naroda. Temu cilju služijo povestice, povesti in romani, kakor: »Veliki inkvizitor« in »Papežinja Fausta« in slični, s katerimi hočejo čitatelje, osobito naprevidno mladino, z višine krščanskih načel in izpolnjevanja božjih zapovedi potegniti v blato greha in razuzdanosti. Kako daleč sega ta svobodnjaška predrznost v Sloveniji, dokaz za to je pisava raznih liberalnih in socialističnih listov, ki se drznejo z blatom svojega naprednjaškega cinizma ometati ne samo najsvetejše, marveč celo božje osebe.

Ali ni potrebno v interesu slovenskega ljudstva, njegovega obstoja in napredka proti takšnim naprednjaškim, liberalnim in socialdemokratskim elementom stopiti v bran z volilno kroglico v roki? Kdo bi mogel trpeti, da se veronauk hoče izriniti iz šole? Kje so tisti slovenski kršč. starši, ki bi mogli svoje otroke zaupati nekrščanski šoli? Kje so tisti slovenski rodoljubi, ki bi mogli mirno gledati, kako se slovenska mladina kvari in razkristjanjuje? Kdo se sme smatrati za vernega kristjana, pri tem pa mirno gledati, kako se svoboda in pravo katoliške cerkve gazi v prah?

Na ta vprašanja daje edino pravilni odgovor tisti, kateri bo 11. septembra glasoval za Slovensko ljudsko stranko, ki je stranka krščanskih načel in krščanske zvestobe.

Komur je pri srcu krščanska vera, njena načela in njene pravice; kdor hoče obstoj, razvoj in napredek slovenstva; kdor hoče poboljšanje in napredovanje gospodar-

neznatne zunanosti, krog 60 let star. Na prvi pogled nikdo ne bi zasledil v njem straha velemestnih zločinskih jam. Obraz gladko obrt, kot da je gledališki igralec, ker svojo zunanost često izpreminja. Včasih se na enem in istem kraju pojavi v dvojni izdaji; sposobnost, ki jo kaže v izpreminjanju, bi tudi igralcu bila v ponos. Sive lase si nazaj češe, kot da se hoče ponašati z razumnim visokim čelom. Oči ima kakor mačka; v bodečem pogledu se izraža sama ironija. Obraz je v celoti vtešena premetenost, zvitost. Hitro se je pojavil na licu umora, ker je redarni kapetan, ki ga zelo visoko spoštuje, objavil po njega. S ponižnim priklonom pozdravi može postave, potem pogleda krog sebe, da pregleda položaj.

Preiskovalni sodnik ga že od prej pozna. Vljudno mu stisne roko, mu ponudi stol in mu sporoči, kar je vratar izpovedal.

— No? Tuzar, ali nimam prav? — Morilec je bil že v sobi, ko je žrtev domov prišla . . . je vprašal redarni uradnik.

— Gotovo, gotovo! Več kot gotovo, da ga je skrit pričakoval.

— Kakor se dozdeva, je dobro premislil svoj načrt in ga je zelo hladnokrvno izvedel. O veliki previdnosti priča dejstvo, da nismo naleteli na noben znak zločina.

— Ali ste že ugotovili: kam bi se bil mogel skriti?

— Morda v omaro za obleko, ali pa za zaveso?

— Priti moramo do gotovosti. Sploh nemogoče se mi zdi, da v skrivališču ne bi našli kakega sledu. Ali dovolite, da se nekoliko razgledam po sobi?

— Izvolite! Daleč ne bodeste prišli.

To je pripomnil raziskovalni sodnik. Detektiv najprej pogleduje mrličovo rano in tiho, kakor da govori zase, pripomni:

— Saperlot! To je bodljaj! — Dobro preračunjeno in spretno je zabodel. Žrtev je globoko spala, ko se je nad njo nagnil in pazil je na to, da nož ne zadene reber. Ubogi mladenič je na hrbtu ležal in je bil pokrit le do pasu. Spalne srajce tudi ni imel zapete; ravno kakor sedaj. Umor je moral biti delo trenutka in je moral biti izvršen, kakor se da soditi po odprtini rane, s tankim bodalom. Smrt je takoj sledila . . . Hm . . . Falot je s seboj odnesel bodalo . . . Ključ je pustil v odprtih vratih in je gledal le na to, da ne-

Dr. Guthi Loma:

GRBAVEC.

Detektivski roman. — Iz madžarščine prevedel F. Kolenc.

— Nisem opazil na njem nič čudnega. Prišel je v sobico, brez besede prevzel ključ in mrmrajoč pesem šel po stopnicah navzgor.

— Kako dolgo stanuje v hotelu?

— Tri dni.

— Je tudi že prej najemal pri vas sobo?

— Kako ne! Star naš gost je. Sobo je vedno brzojavno najel in če se je le dalo, smo mu vedno pridržali sobo — št. 13.

— Zakaj?

— Iz navade. Vedno je v tej sobi stanoval. Zjutraj je odšel, zvečer se vrnil. Obiskovalcev ni nikdar imel.

Besedo je prevzel Berci:

— Ali dovolite, gospod sodnik, da mu stavim nekaj vprašanj?

— Izvolite!

— Ali je g. Berenyi zaklenil vrata, predno se je vlegel spat?

— Vedno je zaklenil. Tudi včeraj zvečer.

— Kako veste?

— Približno pol ure potem, ko je prišel domov, sem hotel iti k njemu, toda vrata so bila zaklenjena.

— Kaj ste hoteli pri njem?

— Pozno sem se spomnil, da je popoldan bila prinesena za njega srajca. Mislim sem, da jo bode zgodaj zjutraj rabil.

— Zakaj je niste nesli v sobo med dnevom.

— Pozabil sem.

— Hm! Vrata so bila torej zaprta; potemtakem je bil morilec že v sobi, ko je prišel Berenyi domov.

— Mogoče.

— Nisem vas vprašal! Le na vprašanja odgovarjajte!

— Kako ste prišli umoru na sled?

— Zjutraj ob osmih je dobil gospod priporočeno pismo. Potrkal sem in ko sem za ključko prijel sem zapazil, da so vrata odprta. To me je iznenadilo, ker je bil gospod

skega stanja slovenskega ljudstva in vseh njegovih stanov in slojev: ta bo ne samo sam svojo kroglico oddal za kandidata naše stranke, marveč bo tudi z agitacijo storil vse, da se bo v skrinjici SLS zbralo čim največ kroglic.

Slovensko ljudsko stranko spoštujejo.

Naj nas nasprotniki grdiho kakor hočejo, naj »Jutro« in »Domovina« lažeta, kolikor jima drago, eno je pa res: Slovenska ljudska stranka in njeni voditelji uživajo veliko zaupanje med ljudstvom. Celo mnogi taki, ki so do pred kratkim še bili naši nasprotniki, so spoznali, da je res Slovenska ljudska stranka najpoštenjša stranka.

Imamo izjave cele vrste mož, ki so prej pripadali drugim strankam, a so sprevideli, da je za poštenega Slovenca edini prostor v Slovenski ljudski stranki. Tako n. pr. piše bivši voditelj in soustanovitelj Samostojne kmetijske stranke enemu izmed naših poslancev:

»... Sporočim Ti, da sem se odločil, da ne prevzamem kandidature pri ... stranki (imenuje neko drugo stranko), katero so mi ponudili, ker je težko mogoče nastopati, ne da bi prišel v konflikt (spor) z SLS. Pozitivno delovanje SLS in patriotsko pisanje njenih listov mi zelo dopade. Smelo trdim, da bo tako delovanje zelo dvignilo državljansko zavest našega dobrega ljudstva. A tako delo kakorkoli ovirati je meni nemogoče in vam morem le želeči največji uspeh! Srečen bi bil, ako bi taka Vaša stremjenja kakorkoli zamogel podpreti ...«

Druga izjava:

»Imam čast, da Vam sporočim moj sklep: Izstopim iz Radičeve stranke in prigrasam svoj pristop v Slov. ljudsko stranko. To storim radi tega, ker sem spoznal, da je vse, kar Radič in Pucelj delata in govorita, sam »larifari«. Pucelj in Radičevci so bili dve leti v vladi, a niti ene same stvari niso napravili za kmeta in delavca. Slovenska ljudska stranka pa, ki je bila komaj 2 in pol meseca v vladi, je dvignila finančnega delegata Šavnika, ki je z davki strašno izmagoval Slovenijo, znižala je desetek, odpravila carino na galico in kmetijsko orodje in stroje, odstranila prijavo vina, rešila več milijonsko deželno premoženje, dosegla znižanje dohodnine itd. Spoznal sem, da je kričanje o »klerikalnem zmaju« sam prazen bav-bav. Tudi jaz, ki sem bil dve leti predsednik Radičeve organizacije v našem kraju, prestopim prostovoljno v tabor Slovenske ljudske stranke. Imam za to še en razlog: Ko sem rabil pomoč od strani Radičevih poslancev, me še poznati niso hoteli. Pisal sem v Zagreb Radiču, a dobil sem odgovor: »Vzami si advokata! Imel sem dovolj! Pri volitvah leta 1925 sem jim bil dober, da sem agitiral za Radiča in Kelemino, a potem, ko bi jih jaz rabil, pa me nočejo poznati. Prosil sem za posredovanje poslanca SLS in šel mi je na roko, čeravno je vedel, da sem bil nasproten SLS. Res: prava krščanska bratska ljubezen in pravičnost je samo v vrstah Slovenske ljudske stranke. Zategadelj, ker nas vse druge stranke rabijo samo ob volitvah, sicer pa nas za norca imajo, prestopim tudi jaz v Slovensko ljudsko stranko. Š. K.«

To pismo je jasno dovolj in pove mnogo. Omenim še, da sta v kraju Maribor levi breg prestopila iz samostojno-demokratske stranke v Slovensko ljudsko stranko celo — dva načelnika krajevne organizacije SDS. In oba dva zatrjujeta, da ju je k temu koraku privedlo pošteno delo Slov. ljudske stranke in njenih poslancev ter lažljivo pisarjenje »Jutra« in »Domovine«.

Ta preokret nas silno veseli. Ljudstvo samo spoznava, da je treba, da se vsi poštenei Slovenci združimo samo v eni stranki, in to je naša Slovenska ljudska stranka!

Volilci SLS 11. sept. vsi volit!

ovirano pride skozi hotelska vrata ... Toda kje je moral biti skrit?

Gre k oknu, se potegne za gosto zaveso in pogleda na ulico.

— Gotovo je, da se tu ni mogel skriti. Soba je bila temna, ko je žrtev vstopila. Ulična plinasta luč je ravno pred oknom, sem sveti in bi ga lahko izdala.

Odpre tudi široko, dvokrilo omaro za obleko.

— Ta pa je tako ozka, da bi v njej ne imel prostora, potem kakem je bil skrit pod posteljo. Poglejmo!

Pokliče vratarja ... Zastopniki oblasti pozorno sledijo vsakemu gibu detektiva. Vedo o njem, da ima izredno kombinationalno sposobnost. Samo kr. pravnik se skeptično smeje. Njegovo mnenje je, da se je imel Tuzar zahvaliti za svoje prejšnje uspehe le slepi sreči.

Detektiv potegne postelj s pomočjo vratarja proti oknu. Pri tem je skrbno pazil, da se truplo ni zganilo z mesta.

— Ali nisem povedal? Ta falot se je skril pod posteljo. Glejte! Na tleh strnjena kri in majhen papirnat škrnicelj. Važni, zelo važni dokumenti ...

Kraljevski pravnik je pripravljen na odgovor:

— No, no! Papirnat škrnicelj je tudi lahko last umorjenega. In kaj more pričati strnjena kri?

— Mnogo! Zelo Mnogo! — Kako pride sem kri? Skozi žimnico ni mogla priteči, ker niti rjuha ni krvava. Ta majhen papirnat škrnicelj pa je v ozki zvezi s krvavimi sledovi.

Zastopnik tožbene oblasti (pravnik) se ironično zasmije:

— Reči moram: imate izredno živo domišljijo!

— Prosim! — Nikdar ne trdim česar z gotovostjo, ako nimam dovolj vzrokov. V škrnicelju je bil cukrer zoper kašelj.

— Odkod pa veste to?

— K temu ni treba velike domišljije. Glejte, naslov tvrdke: »A. Fischer, cukrar, Kerepeš ulica 56.« Trgovec je torej tu blizu in verjetno je, da je morilec kupil cukrer zoper kašelj, predno je prišel v hotel.

— No dobro! — je nadaljeval pravnik, — recimo, da pravilno sklepate, a kako spravite v zvezo škrnicelj s krvnimi sledovi?

Mobilizacija miru, sprave in bratstva.

Vsi možje in fantje iz vojne ste letos zopet prisrčno vabljeni na divne Brezje na Gorenjskem in sicer v nedeljo, dne 21. avgusta!

Agitirajte vsi, da bo ta naš dan res dan slovenske močasti, neupogljive volje, služiti Bogu in Mariji, dosledne zahteve, naj naši tovariši invalidi končno vendarle dobijo svoje lastne pravice, ki jim jih država prej ali slej mora priznati!

Polovična vožnja je že dovoljena in sicer od petka, dne 19. avgusta, od polnoči dalje do dne 25. avgusta, četrtek do polnoči. Na odhodni postaji kupite celo karto do Otoč ter zahtevajte, da jo mokro žigosajo. Karte nikjer ne oddajte, ker se z njo nazaj zastopaj peljate. Izkaznice dobite pa na Brezjah v soboto, dne 20. in v nedeljo, dne 21. avgusta. Pride lahko vsak, kdor hoče. Imate šest dni za polovično vožnjo na razpolago, tako da lahko spotoma obiščete še druge kraje in znanee.

Tovariši! Razvijte vsi največjo agitacijo, ker nimamo nobenih lepakov in nobene druge reklame! Naša reklama ste Vi sami, zato budite, kličite Vi vsi na Brezje! Ondi bo preskrbljeno za vse v duševnem in telesnem oziru.

Tovariši, v nedeljo, dne 21. avgusta vsi na Brezje!

Glavni odbor ZSV v Ljubljani.

Volilci SLS

NAŠA SKRINJICA

JE 1. JE

! PRVA !

Posledice suše in vročine.

V južnih krajih naše države je letos suša tako huda, da je na poljih do malega vse izgorelo. Cele tri mesece v Južni Srbiji (Makedoniji), Sumadiji, Črni gori, Hercegovini, Bosni in deloma v Vojvodini ni padlo ne kapljice dežja. Pšenica, rž in ječmen so še za silo obrodili, ali tudi ne blizu toliko, kakor navadno. Za izvoz primanjkuje žita.

Najhujše so v južnih krajih uničeni vsled neznosne suše in vročine sledeči pridelki: koruza, krompir, fižol, zelje in razno sočivje. Celo vinogradi trpijo. Grozdje se ne more razvijati in radi suše veni.

Ljudstvo obupa! Živelo je večinoma od koruze. S koruzo je tudi krmilo prašiče. Od tega je imel kmet skoraj edini dohodek. Letos pa ne bo imel hrane ne za se, ne za živino. Kraji, kjer se je na leto izvažalo na stotine vagonov koruze, bodo letos še morali isto kupovati.

Posledice suše in vročine bodo tudi za državo velike. Ako ni blaga za izvoz, gre vrednost dinarja nazaj. Kupovna

— Stvar je priprosta. Popolnoma gotovo je, da ti krvni sledovi ne izvirajo od rane umorjenega, tje so morale torej priti med tem, ko je zločinec pod posteljo čakal na prihod svoje žrtve. Mislim, da ima zelo razvito pljučno bolezen in zato si je priskrbel cukrer, da bi ga kašelj ne izdal.

— Drzno sklepanje! — Ako je v resnici jetičen človek izvršil umor in se je skril pod posteljo, ti krvavi sledovi pričajo, da ga je vkljub previdnosti napadel kašelj, kar bi moral žrtev slišati.

— Ker pa je svoj načrt vseeno izvedel, ne da bi bil nalezl na upor, je jasno, da najemnik sobe št. 13 še ni bil doma, ko je morilec napadel kašelj.

— Niti govora o tem; pri vsakem ugovoru se spretno izmaže, samo da bi njegova obveljala.

— Jaz sem tudi mnenja, da je Tuzar na dobrem sledu, — je pripomnil redarni kapetan, ki je s prikimavanjem spremljal detektivove pripombe.

— Grem še dalje ... Iz krvnih sledov se da tudi dognati, da je zločinec človek izredno nizke postave.

— Kako vendar?!

— Ležal je na trebuhu, popolnoma iztegnjen, in tako čakal na svojo žrtev. Čepeti ni mogel; istotako ni ležal na hrbtu, iz razloga, da bi v izrednem slučaju lahko in tiho prilezel iz skrivališča. Ako pa je to moje mnenje pravilno, je moral imeti glavo tam, kjer vidimo krvne sledove, gobci čevljev pa so tu obrabljali tla ... Ako bi stal sedaj zraven mene, mi niti do ram ne bi segel.

Berci zadovoljno prikiha z glavo.

— Izvrstno, Tuzar! — Sedaj ne preostane drugega, ko da izsledimo tistega jetičnega človeka. Samo to je škoda, da ni on edini človek v Budimpešti, ki iam pljučno boleznen.

— Niti z besedico nisem trdil, da stojimo pred lahko nalogo. Na vsak način smo zadeli na sled, ki ga lahko brezpogojno izkoristimo. Vredna je mnogo več ko nič! Predvsem bi bilo treba zaslišati cukrarja. Ako se ne motim, je moral biti morilec v njegovi trgovini včeraj med sedmo in osmo uro.

— No, na kak način pa pridete do tega sklepa? — je vprašal pravnik, ki ga Tuzarjeve domneve nikakor niso prepričale.

moč našega denarja pade. Carine pride malo v državno kaso. Ali najhujše je, ako se cena živežu zviša. Ker tudi v naših krajih radi pomanjkanja dežja in radi spomladanske slane letina ne bo posebno dobra, bo treba letošnjo jesen in zimo silno varčevati. Radi žita je edino dobro to, ker imajo v Vojvodini še bogate zaloge lanskega pridelka.

Da bomo nasprotnike poznali.

Žerjav je »samostojne« osedlal!

Ko je leta 1920 nastopila Samostojna kmetijska stranka, smo trdili, kar je bila tudi resnica, da jo je Žerjav poklical v življenje ter na ta način hotel preslepiti kmete za svojo liberalno stranko. Tedaj so tajili, zdaj pa nič več. Žerjav sam je napisal v zadnji »Domovini«, da je on samostojne osedlal, potem pa so postali častihlepni in — so mu ušli. Takrat je Žerjav res osedlal samostojne, ker so se našli osli — ki so samostojne nosili, tako zveni iz besed »Domovine«. Nikar pa naj Žerjav ne misli, da bo danes zopet našel našega kmeta tako neprevidnega, da bi Žerjav zopet osedlaval na njem svoje ljudi! Zato gre demokrat, da zasedlajo na ljudstvu! A pri teh volitvah ne smejo! —

Nova marelja — stari žid!

Živel je žid, ki je ciganil ljudi, kar je mogel, posebno na sejnih. Da pa ga niso spoznali, ko je drugič prišel, je vedno predalal svojo mareljo. Tudi pri nas se tako godi v političnem življenju. Kadar so volitve, tedaj pride dr. Žerjav vedno z novo mareljo, vedno z novim imenom. Zdaj niso več SDS za volitve, ampak »Združena slovenska gospodarska lista«! Pod to mareljo pa sedi še vedno stari dr. Žerjav. Nikar naj ne misli, da ga kmetje ne bodo prepoznali! Združena slov. gospodarska lista je — SDS. —

»Naša ljubezen se tesno oklepa ljudstva«,

piše »Domovina«. Najbrže misli pri tem na Slovensko banko, ki je požrla na 50.000.000 slovenskih vlog. To je bila velika ljubezen, ki se je slovenskega naroda preveč tesno oklenila.

Urek — Kušar — Roškar.

To so trije. Bili so samostojneži, bili so radičevci, bili so menda že tudi kje drugod, zdaj pa so Žerjavovci. Žerjav je napisal, da jih je nekoč že osedlal. Zdaj jih hoče zopet! A na slovenskega kmeta teh svojih najmlajših, ne bo več osedlal. Ti trije so šli od »Kmet. lista« k »Domovini«, iz dežja pod kap, kar se njih in njihovih mandatov tiče, a ostali so še vedno v fronti proti slovenskemu narodu. Zato bodo in morajo propasti. —

Nasprotniki delajo z vso silo!

Dočim zre naš kmet mirno na volilni boj in ve, kaj je njegova dolžnost 11. septembra, besne naši nasprotniki skoro do nerazumnosti! Poleg tega pa delajo na vse kriplice, da pridobijo kar največ kroglic. To njihovo delo jim sicer ne dela sramote, kakor jo dela njihova politika, a uspeti ne sme! Nasprotniki računajo, da bo naših ljudi zopet veliko doma ostalo in bodo na ta način oni, ki bodo vse, do zadnjega, postavili na volišče, napredovali. Zato agitirajo med kmetjskimi ljudmi predvsem: »Kaj boš hodil volit, saj nič ne pomaga! Nihče naj ne bo tako nepreviden, da bi te agitaciji nasedel! Vsi naši na volišče! Zaupniki in agitatorji, že zdaj pripravite vse, da bode število volilcev pri nas narastlo!

Politični hlapci!

Urek, Kušar in Roškar so uskočili iz radičevske stranke k Žerjavu. Ako niso bili zadovoljni z vodstvom radičevske stranke, naj bi ga vrgli, ali pa naj bi na svojo roko nastopili. Tako pa so dobili pri Radiču, kateremu so do zdaj hlapčevali, knjigo in so se z njo podali v novo službo k dr. Žerjavu! Slovenski kmet pa ne mara hlapčevati in zato ne bo volil ne radičevcev in ne omenjene trojice na dr. Žerjavovi listi! —

— To sklepam iz tega, da je škrnicelj popolnoma izpraznil. Niti en cukerek ni ostal; moral je torej najmanj dve uri čakati na prihod svoje žrtve. Ker pa je cukrer kupil tu blizu, se najbrž ne motim, ako trdim, da je približno med sedmo in osmo uro moral biti v A. Fischerjevi trgovini. V teh okolščinah pa je zelo verjetno, da se ga bo trgovec spominjal, ker je bil morilec eden zadnjih kupcev.

Preiskovalni sodnik ukaže zapisnikarju, da takoj pokliče g. A. Fischerja. Čez par trenutkov stoji trgovec pred preiskovalnim sodnikom.

— Ali je ta mali papirnat škrnicelj prišel iz vaše trgovine?

— Da, gospod.

— Ali tudi vi strežete kupcem?

— Od ranega jutra do poznega večera sem v trgovini. Imam le enega pomočnika, zato tudi jaz strežem.

— Ali je bil včeraj zvečer velik promet?

— Ne bi rekel.

— Morda se spominjate, kaki kupci da so se obrnili v trgovini med sedmo in osmo uro?

— Od sedmih do osmih je bilo pri meni malo ljudi. — Oprostite! Naj malo mislim! — Ako se dobro spominjam, je služkinja hišnega gospodarja kupila deset kilogramov belega sladkorja ... Neki stari gospod je kupil za malega vnuka, ki ga je pripeljal s seboj, čokolado. Nazadnje je pa prišel mlad mož. Prosil je cukrer zoper kašelj.

— Ste mu vi stregli?

— Jaz.

— Ali bi ga lahko opisali od bližje?

— Seveda! Ko da tudi sedaj stoji pred menoj. Približno dvajsetleten, brez brk in brade. Bolnega izraza, suh in kar je najbolj vzbudilo mojo pozornost: imel je veliko — grbo.

— Kake postave je bil?

— Zelo nizke.

— Ali je dobil cukrer v škatlji?

(Dalje prihodnjč.)

Širite Slov. Gospodarja!